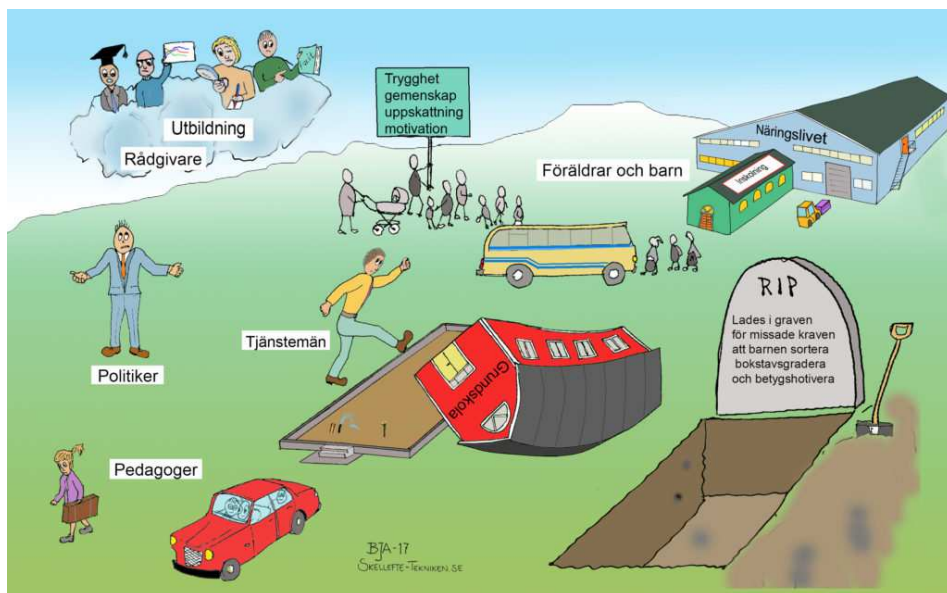

Makt och ansvar

Grundskolans huvudmål?

- A. Utveckla varje barn maximalt efter deras styrkor och begåvningar.
- B. Att likforma alla elever efter en akademisk mall.
- C. Göra en tidig sortering av barnen i ett A-lag och övriga.
- D. En kommersiell marknad där pengarna är den starkaste drivkraften.

Titta på bilden som visar olika aktörers inblandning i skolan. Med makt ska följa ansvar. Vilka får ta konsekvenserna av misslyckade beslut.

Skolans tre kunder

Alla kunder vill ha kvalité men prioriterar kanske lite olika.

Föräldrarna - jag tror deras högsta prioritet är psykisk hälsa + kunskap som stärker individen.

Näringslivet - tar nog psykisk hälsa för givet + uppdaterad kunskap som fungerar i näringslivet idag.

Akademien - akademisk kunskap och forskning.

Kunskap är fortfarande ett diffust begrepp som behöver definieras när man använder det.

Politikerna:

Politikerna är valda för att fatta beslut om mål, regler och prioriteringar så att väljarna får bästa möjliga service och trygghet för den skatt de betalar. Politikerna förvaltar makten under en begränsad tid och blir därmed maktpersoner som vi "bör hålla oss väl med" (smöra) om vi vill påverka besluten åt vårt håll eller ha fördelar. Samtidigt kan politikerna ställas till svars vid nästa val. Maktpersoner omges ofta av ja-sägare vilket kan bidra till att de övervärdera sin egen förträfflighet. De ser inte väljarna som sina arbetsgivare utan som "anställda" i politikernas egna företag. Politiker vill gärna bygga mäktiga bestående monument för att visa hur duktiga dom är, men erkänner ogärna sina misstag. Omsorg och utbildning kan av somliga beslutsfattare ses som betungande utgifter som gärna bantas i budgeten eftersom de inte ger så många poäng i media och krymper medlen till profilerande monument. Politikerna har inte insyn och kompetens i all verksamhet som de bestämmer över. Så de vänder sig till rådgivare eller experter för att hitta lösningar.

Rådgivare:

När det gäller skolfrågor vänder sig beslutfattare oftast till forskning, statistik och teorier formade av skolans "högsta Skolformer" dvs. Universitet och högskolor. Men det går inte att hitta ett teoretiskt facit för hur grundskolan ska hanteras. I debatten talas om att lyssna på professionen. Frågan blir då: Vem är professionen? Är det de som dagligen finns i barnens vardag eller de som tittar in genom fönstret? Läs dikten om insider-outsider.

Barn i Grundskolan har många olika begåvningar, styrkor och svagheter. Att grundskolan är obligatorisk är ytterligare en komplikation. Barnen är inlåsta och kan inte fly. Vilka individer som är inlåsta i samma grupp kommer att vara väldigt avgörande för hur individerna och gruppen kommer att fungera.

Rådgivarna som inte kan hitta ett allmängiltigt recept för att lyckas med alla grundskoleelever sätter då fokus på ett odiskutabelt kort: "Kunskap är nyckeln till framgång" men utan att redogöra för vad som menas med begreppet kunskap. Är det korsordkunskap, matematik, systematik, kreativitet eller retorik? Men kunskap ska användas i rätt miljö. Retoriken är inte lika användbar i matematiken som i politiken. Ämneskunskapen i all ära men för att hantera gruppen/klassen med etik behöver man känna individerna, uppmuntra framstegen och skapa förståelse och medmänsklighet.

Gör inte misstaget att söka syndabockar genom att förväxla samband med orsak. Ett klassiskt villospår är att söka ett samband mellan lågutbildade föräldrar och problemelever i grundskolan. Att skylla problemen på föräldrarna löser inte skolans problem. Anpassa i stället skolans arbetssätt till elevernas olika begåvningar och mognad. Sök vilka arbetssätt som lyfter fram de olika begåvningarna men börja med att skapa trygghet och arbetsro i gruppen. Då kan skolan ge eleverna bästa förutsättningarna att utvecklas maximalt. I grundskolans tidiga år har man de bästa möjligheterna att bygga barnens självtillit, men där finns även största risken att barn nedvärderas och kränks av hämmande gruppdynamik och överkrav. Trygga barn fångar mer ämneskunskap och bygger mer självtillit. Därför bör fokus läggas på trygghet i de tidiga åren.

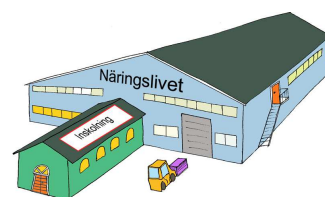
Om rådgivarna uteslutande hämtas från akademiska grupperingar är risken stor att utbildningen i de lägre åldrarna får ett alltför akademiskt fokus. Akademin lyfter fram sina speciella begåvningar medan andra begåvningar inte får komma till sin rätt. Det görs ju inte av illvilja utan av okunskap om barnens olikheter.

En komplikation i sammanhanget är att rådgivarnas slutsatser gynnar den verksamhet de själva är en del av, den frivilliga akademiska utbildningen.

En annan komplikation är att Rådgivarna inte är ansvariga för de råd de ger och de konsekvenserna som uppstår. De skulle kunna leva efter parollen "Fungerar inte det här får vi väl prova något annat".

Näringslivet:

Företagen behöver också skolans elever. De satsar mycket tid/pengar på inskolning och spetskompetens i den praktiska verkligheten. Deras inflytande borde uppvärderas så att efterfrågan på rätt kompetens kan tillgodoses. Om näringslivets och akademins kompetensutbildningar får samma stöd och status ökar jämlikheten.

Tjänstemän:

Tjänstemän är kommunens/statens anställda som utifrån politikernas mål, regler och prioriteringar ska se till att besluten genomförs, men då blir konsekvenserna synliga. Risken är stor att tjänstemännen får skulden för de oönskade konsekvenserna eftersom politikerna inte är pigga på att ta ansvar för sina misstag. När skolor läggs ner beror det på att det regelverk som politikerna beslutat om med hjälp av sina rådgivare. Ska betygsättning prioriteras högre än elevhälsan i de lägre åldrarna? Politikerna är ju de som prioriterar hur pengarna fördelas, inte tjänstemännen.

Pedagoger:

Pedagoger är ju tjänstemän som ska översätta politikernas regler, mål och prioriteringar i skolans vardag. Men pedagogerna ställs inför arbetsuppgifter och målbeskrivningar som inte är genomförbara i verkliga livet. Speciellt inte med de medel, metoder och den politiska toppstyrning som utformar uppdraget. Med de förutsättningarna väljer många lärare att lämna yrket. Genom dålig insikt i pedagogernas arbetsmiljö och ensidiga och kanske jäviga rådgivare kommer politikerna att skapa behov av stafettlärare i en snar framtid. I den utvecklingen försvinner kontinuiteten och lärarkallet som månar om barnens bästa och inte pengarnas.

Föräldrarna:

Det finns inga föräldrar som vill sina barn ont. Men föräldrarna har inte någon makt över besluten som gäller skolan. Istället är det de som får känna av konsekvenserna av de ogenomtänkta besluten. De är deras barn som bussas ur sin närmiljö till storskolor timmar bort. Skolans regler och krav påverkar barnen och föräldrarna direkt. Det finns hos många föräldrar en konflikträdsla eftersom de vet vad maktens dubbla ansikten innebär. "Ja-sägare belönas medan de som ifrågasätter motarbetas, straffas eller isoleras".

Trygghet
gemenskap
uppskattning
motivation

/ Bertil Asplund

